

seva ingènua etimologia gr.-ll. *cephale* 'cap': *Seràfic* [fi S. xv, Isabel de Villena], i força popularitzat; un capellà de StPolM digué un dia les àuries paraules «pobre home, què dieu?, si és *seràfic*» [1915], i al bon home, que no sé si ho era del tot, li ho van posar de malnom els plagues del poble. *Serafisme*: «radiant de *serafisme*» escriví (*AlcM*) un versificador que no en tenia gaire.

Seragai, V. *xaragall* *Serapí* o *-apí* (V. *sagapí* i *mas-sapà*, n 2) *Serar*, V. *serrar* *Serbatana*, V. *sarbatana* *Serba*, V. *serva* *Serb(e)ions*, V. *ceribions* (Els *Serbions* camps i prats en el terme de La Roca [Vilallonga de Ter], explicat per un muntanyenc d'allí, 1965, tal com dic al II, 678a13-16) *Serber*, V. *server* (*SERVA*) *Serbo-croat* (*serbo-croata* no és més que femení, igual que *croata*, de *croat*: el masculí *croata* és un barbarisme afrancesat, *LleuresC*, 59)

SERBOIX, 'espècie de capell medieval', del persa *sarpōš*, compost de *sar* 'cap' i *pōš* 'vestidura, cobertura'. □ 1^a doc: 1361.

Un doc. de 1361 del Cerimoniós reclamant diversos objectes, els cita entre peces d'armadura, de vestir i de calçar: «duos enses, duos gladius, sindipennia, supertunicalia, caligas, capucia, interulas, *serboxes*, ffe-muralia et sotulares», Rubió i Lluch, *Diplomatari de l'Orient Català*, 330; «un *servox* vermell d'ome; 3 scapolons de simolses; ---» Bna 1389 (*BABL* XIII, 307); «item dos *sarboxos* grans de agulla, squinçats, a rosanes» [Rosanes?] inv. del S. xv, p p Joan Segura de l'arxiu de StaColQ, i reportat pel *DAG* (s. v. *sa-*) junt amb «*serbox* espècie de barret, S. xv». *AlcM* en dóna diverses cites semblants, dels Ss. xiv-xv Es veu que també es donava el cas que hom se'n servís (potser quan eren vells) a manera de cabàs, car l'*InuLC* recull «un *erbox* de peix», d'un doc. ross. de 1388.

L'aspecte oriental del mot i de la cosa m'havia fet pensar si podia venir de l'ár. *zarbūt* 'baldufa' (V. a *SARBATANA*), però en àrab mateix hi ha una paraula de forma i sentit més ajustats; i en últim terme, ni l'un ni l'altre, pertanyen al patrimoni lingüístic dels àrabs

Es tracta del persa *sarpōš* «a cover, lid or stopper, a female veil or head-dress of fine linen, that covers the face, shoulders and sometimes the whole body» (Steingass, *Pers Dict*, 670b). És un dels nombrosos compostos de *sar* 'cap, testa', vell mot irani (ja avèstic *sarab-*, Pok, *IEW*, 574). El segon component és *pōš* (o *pās*) (Steingass, 260) 'vestidura, cobertura', del verb *pošdan* 'cobrir', també vell element irani (Horn, *Grundr*, § 274).

L'explicació natural de la *-b-* catalana seria per transmissió per part d'àrabs o iranís arabitzants, que pronuncien la *p* com a *b* També va passar a l'àrab *šurbūš*/š(*a*)*rb(a)š* del qual dóna documentació Dozy (*Suppl* 1, 742), però la *s-* catalana no lliga amb aquesta *š-* i suggereix més aviat transmissió per algun altre conducte, potser semític o per una altra via aràbiga No tinc nota que aquesta etimologia hagi estat asse-

nyalada per cap diccionari d'arabismes, ni per ningú. *Serboixa*

Sercar, V. *cercar* *Sercler*, *serclera*, V. *xescler* *Serdaxo*, V. *faratxo* (LLANGARDAIX) +*Serdejar* [?] que el dicc. val. de Lamarca (1842) explica «*serdecbar* (alguno): izquierdear», i aquest es defineix «apartarse de lo que dictan la razón y el juicio»: sembla degut a un encruentament d'*esquerdejar* (derivat d'*esquerre*/*izquierdo*) amb *sinestrar* o **sinestrejar* derivar de *senestre*/*smistre*, originàriament 'esquerre' *Serdonaia*, V. *sordonaia* (cast. *zarandaia*, cf. BORUMBALLA) *Sere*, V. *ésser*

SERÈ, -ENA, del ll SERĒNUS 'serè, sense núvols', 'tranquil, plàcid'. □ 1ª doc: S. XIV («la nyct serena», JMarc, a 1371, Dicc. de rims, lín. 1802; *Boeci*, 32. *Eximplis*, Ag II, 42).

Mot comú a totes les llengües romàniques i pertanyent al català de pertot i de sempre. Duia ja, de la llengua mare, una alta i bella grandesa literària: «Vultu ridet Fortuna sereno» (Ovidi, *Tristia* v, 27), «vita serena laetitia» (Lucreci II, 1092), «nox erat et caelo fulgebant luna sereno / ---» (*Eneida* v, 104). I el concert romànic comença amb veus grans, i versos augustos: «Quale, nei plenilunii sereni, / Trivia ride tra le ninfe etterne / che dipingon lo ciel per tutti i seni, / sorrisse la mia donna ---» (*Paradiso* XXIII, 25; car fou un gran mot de Dante: «come rimane splendido e sereno / l'emisperio dell'aere ---», *Par* XXVIII, 79, «reduer lo mondo a suo modo sereno» VI, 56; *Purg* v, 38).

I així continuen les germanes: «Ojos claros, serenos, si de un dulce mirar sois alabados ---» (Cetina); «Combien de nations --- estiment ridicule la crainte du sereni ---» (Montaigne III, xiii, 325).

No sé si enlloc ha planat tan excel·ls com en la nostra: «--- d'aquesta cala opalina / prou el misteri n'hauré gustat, / mentre ara, a l'hora que al sol declina, / m'hi sent corfondre dins la divina / serenitat: / Oh dolç moment, oh glop d'eternitat!», Costa (*Cala Gentil*, v. 41), «En la gran serenor del cel d'hivern / he mirat les muntanyes com brillaven / ---», Maragall (*Glosa*, 1904); «al peu de tos vessants, l'oliu, ple d'harmonia, / viu en la serenor», JSebPons (*Serres de Canigó*, v. 3); «Les Hores d'amor serenes» Bna. 1913, «si un dia sentíeu defallir-se el vostre cor --- destrossat per les misèries humanes, i veníeu a asserenar-vos llegint abandonadament les digressions d'una ànima que vol creure en la possibilitat de la seva perfecció --- jo tindrè la vostra alegria retrobada com la millor corona --- de la meua vida», Coromines (*La Vida Austera* III, fi, O C, 740a7); «la majestat / de la serralada, / tota silenciosa i tota nimbada / de serenitat», Alcover (*La Serra*, v. 40)

Gota serena 'pèrdua de visió sense opacitat del cristallí', ja en Ausiàs: «Aquelles mans que jamás perdonaren / han ja romput lo fil tenint la vida / --- / Aquest' amor / Lo voler cec del tot ell' ilumena, / mas no en tant que leve l cataracte, / e si posqués fer